

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับตุลาการศาลทหาร*

LEGAL ISSUE CONCERNING THE MILITARY JUDGES

สุประวีณ เอกจิตต์*

Supraween Ekjit

มหาวิทยาลัยรังสิต

Rangsit University, Thailand

*Corresponding author E-mail: Supraween.ekjit@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องปัญหากฎหมายเกี่ยวกับตุลาการศาลทหารตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498 และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย โดยมีวิธีดำเนินการศึกษาวิจัยเป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร โดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้ทั้งที่เป็นของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยศึกษาบทบัญญัติในกฎหมายควบคู่ไปกับหลักการของบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งได้จากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตำราและบทความภาษาไทย เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับแนวทางของประเทศไทยกับต่างประเทศ เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาความน่าเชื่อถือของตุลาการศาลทหารและเพื่อค้นหาแนวทางในการเสนอแนะข้อควรปรับปรุงเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือที่มาของตุลาการทหารต่อไป ผลการวิจัยพบว่า ศาลทหารในประเทศไทยมีปัญหากฎหมายเกี่ยวกับตุลาการ ได้แก่ ปัญหาเหตุผลและความจำเป็นของศาลทหาร ปัญหาการที่ศาลทหารมีเขตอำนาจศาลไม่เหมาะสม ปัญหาการที่กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของตุลาการศาลทหารมีการกำหนดเนื้อหาเอาไว้ไม่รัดกุมเพียงพอ ปัญหาการเข้าสู่ตำแหน่งตุลาการศาลทหารโดยการคัดเลือกซึ่งไม่ได้มีการทดสอบหรือสอบคัดเลือก ปัญหาการที่ศาลทหารเป็นองค์กรตุลาการที่อยู่ภายใต้การควบคุมบริหารจากกรมพระธรรมนูญที่เป็นหน่วยงานฝ่ายบริหาร ตุลาการในศาลทหารมีสถานะเป็นข้าราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหมจึงมีปัญหาเรื่องความเป็นอิสระของตุลาการ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า สมควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องบางมาตราเพื่อให้กฎหมายมีความชอบด้วยหลักนิติธรรม หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักความเสมอภาค และหลักความเป็นอิสระของตุลาการ ทำให้ศาลทหารสามารถคุ้มครองสิทธิของประชาชนได้ดีขึ้นและสามารถมีมาตรฐานความยุติธรรมที่สูงขึ้นเทียบเท่ากับศาลยุติธรรม

* Received January 30, 2023; Revised March 10, 2023; Accepted March 30, 2023



คำสำคัญ: ศาลทหาร, ตุลาการทหาร, ทหาร

Abstract

The objective of this article is to study the legal issues concerning military judges under the organization of military courts act B.E. 2498 and related regulations in Thailand. The research method involves a document-based study by collecting information on the subject matter from both Thai and foreign sources. The study focuses on examining the relevant laws, regulations, textbooks, and articles in Thai, to compare the approach of Thailand with that of other countries in terms of military courts problems. The purpose of the study is to identify the causes of the credibility issues of military courts and to propose recommendations for improving their qualifications and future developments. The research found that the military judges in Thailand have legal issues related to military jurisdiction, such as the reasons and necessity military courts, the inappropriate jurisdiction of military courts, the insufficiency of the criteria for selecting military judges, and the lack of independence of military judges because military judges are public servants under the ministry of defense, and this status creates issues concerning the independence of military courts. The researchers, therefore, recommend revising some articles of the regulations to ensure that they conform to legal principles and promote the principles of dividing powers and maintaining a balance of powers between the judiciary, executive, and independent of the judiciary. Thus, the military court can improve the protection of rights of the people and the justice standard comparable to the court of justice.

Keywords: Military Court, Military Coup, Military

บทนำ

ในปัจจุบันสังคมไทยมีกระแสความคิดที่ไม่เชื่อมั่นในองค์กรศาลมากขึ้นและมองว่าศาลทหารไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรม เหตุจากการมีสังคมออนไลน์และโซเชียลมีเดีย ทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายและสามารถแสดงความคิดเห็นต่อข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว โดยสารหรือข้อความเหล่านั้นจะแผ่ขยายไปในสังคมมีผลต่อกระแสความคิดของประชาชน ส่งผลให้ความเชื่อมั่นในองค์กรศาลลดน้อยลง อย่างไรก็ตามไม่ว่ากระแสความคิดของประชาชนจะมีที่มาจาก

สาเหตุใดก็ตาม ศาลจะต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชนในสังคมเสมอ ศาลจึงต้องมีการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาลทหาร ซึ่งประชาชนมีขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์และบทบาทของศาลทหาร ทำให้มีความเชื่อมั่นต่อระบบของศาลทหารน้อย จึงสมควรมีการพัฒนาปรับปรุง เพื่อให้มีความเชื่อมั่นของประชาชนมากขึ้น โดยอย่างน้อยที่สุดควรจะมีระดับทัดเทียมกับศาลยุติธรรม เนื่องจากศาลยุติธรรมและศาลทหารมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเหมือนกัน แต่แตกต่างกันโดยหลัก คือประเภทของบุคคลที่อยู่ในเขตอำนาจของศาล (พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร, 2498) ดังนั้น จึงมักมีการเปรียบเทียบระหว่างศาลยุติธรรมกับศาลทหารอยู่เสมอ ซึ่งประชาชนค่อนข้างจะมีความเชื่อมั่นในศาลยุติธรรมมากกว่าศาลทหาร โดยมีความเห็นว่าส่วนที่ทำให้ประชาชนไม่เชื่อมั่นในศาลทหารนั้นมีสาเหตุอยู่ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง ไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมในศาลทหาร และประการที่สองไม่เชื่อมั่นในคุณสมบัติขององค์คณะตุลาการในศาลทหาร

ผู้พิพากษาหรือตุลาการเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการอำนวยความยุติธรรมแก่บรรดาคดี มีความสำคัญในการดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยความรู้ความสามารถเพื่อให้ได้มาซึ่งคำพิพากษาที่เป็นธรรมและเหมาะสมแก่คดี โดยใช้อำนาจตุลาการอันเป็นหลักการหนึ่งในอำนาจอธิปไตยตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ จึงเป็นการใช้อำนาจที่เป็นของประชาชน ผู้พิพากษาหรือตุลาการจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถ ด้านกฎหมายอย่างลึกซึ้ง เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตของการเป็นผู้พิพากษา เป็นที่ยอมรับของประชาชน อีกทั้งต้องมีอิสระในการพิจารณาคดีอย่างเต็มที่ (โฮเซ ไชตุน, 2550)

ดังนั้น ผู้ที่จะเป็นตุลาการในศาลทหารซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่ใช้อำนาจตุลาการอันเป็นหนึ่งในอำนาจอธิปไตยที่ได้รับมอบอำนาจมาจากประชาชน (ม.ล. ชาญโชติ ชมพูนุท, 2556) นับว่าตุลาการในศาลทหารเป็นผู้พิจารณาคดีแทนประชาชนในสังคม จึงต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เป็นที่ยอมรับของประชาชนในสังคม มีวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งอันน่าเชื่อถือและต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้และเข้าใจในเรื่องหลักกฎหมาย แต่กระนั้นในคดีบางลักษณะอาจมีความแตกต่างจากคดีทั่วไปที่ความรู้ด้านกฎหมายแต่อย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะวินิจฉัยโดยลำพังได้ จึงต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือมีประสบการณ์เป็นอย่างดีเกี่ยวกับเรื่องนั้นเป็นผู้ร่วมพิจารณาหรือให้ความเห็นในเรื่องนั้นในการวินิจฉัยคดี เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์จะสามารถรู้และเข้าใจเนื้อหาแห่งคดีในลักษณะของคดีที่มีความพิเศษนั้น ด้วยเหตุนี้ทำให้ต้องมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ร่วมอยู่ในกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าจะเป็นบทบาทพยานผู้เชี่ยวชาญหรือผู้พิพากษาสมทบหรือตุลาการ อย่างไรก็ตามความเหมาะสมในผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการพระธรรมนูญเองก็ยังเป็นที่กังขาของประชาชน เนื่องจากคุณสมบัติและพื้นความรู้ของบุคคลผู้จะเป็นตุลาการพระธรรมนูญตาม



ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยตุลาการศาลทหาร พ.ศ. 2528 ยังมีมาตรฐานที่น้อยกว่าคุณสมบัติของบุคคลผู้พิพากษาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ.2543 และระเบียบคณะกรรมการศาลยุติธรรมต่าง ๆ อีกทั้งวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งของตุลาการพระธรรมนูญใช้การแต่งตั้งโดยผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาทหาร ไม่ได้ผ่านการสอบคัดเลือกอย่างเช่นผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ประชาชนในสังคมเคลือบแคลงใจ จึงเป็นที่มาและความสำคัญของปัญหากฎหมายเกี่ยวกับตุลาการศาลทหารอันจะได้กล่าวต่อไป

สมมติฐานของงานวิจัยนี้ คาดว่าศาลทหารควรให้ความสำคัญแก่การกำหนดที่มาและคุณสมบัติของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งตุลาการมากขึ้น และตุลาการในศาลทหารซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับกฎหมายทางทหาร ย่อมไม่สมควรที่จะพิจารณาคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม เนื่องจากศาลยุติธรรมสามารถพิจารณาคดีเหล่านี้ได้และมีความชำนาญเฉพาะทางมากกว่าศาลทหาร อีกทั้งการที่คดีในลักษณะเดียวกันถูกพิจารณาในศาลต่างกันยังส่งผลกระทบต่อความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรมภายใต้รัฐธรรมนูญ จึงควรมีการกำหนดเขตอำนาจศาลทหารเสียใหม่ให้เหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเขตอำนาจศาลทหาร
2. เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการแต่งตั้งตุลาการทหาร
3. เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับความเป็นอิสระของตุลาการทหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัยเป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) กล่าวคือ รวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้ทั้งที่เป็นของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยศึกษาบทบัญญัติในกฎหมายควบคู่ไปกับหลักการของบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งได้จากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตำราและบทความภาษาไทย แล้วทำการวิเคราะห์หลักกฎหมายประกอบกับข้อเท็จจริงในประเทศไทย เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับตุลาการศาลทหาร และค้นหาแนวทางในการเสนอแนะข้อควรปรับปรุงเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือที่มาของตุลาการทหารต่อไป

ผลการวิจัย

เมื่อได้ทำการศึกษาวิจัยบทกฎหมาย หลักการทางกฎหมาย ตำรา บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องแล้วสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยนี้จะใช้การนำหลักกฎหมายและทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาปรับใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับตุลาการศาลทหารในประเทศไทย ดังนี้

1.1 หลักการแบ่งแยกอำนาจ

หลักการแบ่งแยกอำนาจ (The Separation of Powers) เป็นหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยที่ถูกอธิบายโดยนักปรัชญาทางกฎหมายชาวฝรั่งเศสที่มีชื่อว่า มงแต็สกีเยอ หรือชาร์ล-หลุยส์ เดอ เซองกตา บารอนแห่งลาแบรเดและมงแต็สกีเยอ (*Charles-Louis de Secondat, baron de La Brède et de Montesquieu*) กล่าวอธิบายโดยสรุปได้ว่า อำนาจอธิปไตยออกเป็น 3 ประการ อำนาจแรก คือ อำนาจนิติบัญญัติ โดยเจ้าผู้ครองหรือผู้บริหารเป็นผู้ออกกฎหมาย บังคับใช้ช่วงระยะเวลาหนึ่งหรือตลอดกาล อำนาจที่สอง คือ อำนาจบริหารรัฐ หรือเรียกว่า อำนาจบริหาร โดยเจ้าผู้ครองจะทำให้เกิดความสงบหรือทำสงคราม ส่งคนทูตานุทูต ให้ปลอดภัย เตรียมการบุกรุก และอำนาจที่สาม คือ อำนาจในการตัดสิน หรือเรียกว่า อำนาจตุลาการ โดยเจ้าผู้ครองจะเป็นผู้ลงโทษผู้ประกอบอาชญากรรม ตัดสินข้อพิพาทของบุคคล เพื่อป้องกันไม่ให้อำนาจใดอำนาจหนึ่งรวมอยู่ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเดียวอันอาจจะนำมาสู่การใช้อำนาจอย่างเกินขอบเขตได้ และให้อำนาจแต่ละอำนาจนั้นหยุดยั้งหรือคานอีกอำนาจหนึ่งไม่ให้มีการใช้อำนาจอย่างเกินขอบเขต เรียกว่า การตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ (Checks and Balances)

1.2 หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ

หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ (check and balance) เป็นหลักการที่เชื่อมโยงกับหลักการแบ่งแยกอำนาจ มีบทบาทเป็นกลไกตามรัฐธรรมนูญที่ทำหน้าที่คานและถ่วงดุลระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร กับอำนาจตุลาการ เพื่อให้เกิดการตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจรัฐ โดยมีที่มาจากสมมติฐานว่า รัฐสภาผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ รัฐบาลผู้ใช้อำนาจบริหาร และศาลผู้ใช้อำนาจตุลาการ ซึ่งต่างมีอำนาจเป็นของตนเอง หากได้ใช้อำนาจขององค์กรตนอย่างเต็มที่เพียงลำพังอาจจะทำให้เกิดการปิดเบือนของอำนาจได้ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการถ่วงดุลและคานอาจ เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจของแต่ละองค์กรให้สมดุล และด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้เกิดความสัมพันธ์ของการใช้อำนาจระหว่างสามฝ่ายขึ้นอธิบายได้ว่า ศาลซึ่งเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจตุลาการจะใช้อำนาจแต่เพียงลำพังไม่ได้ แต่จะต้องมีการถ่วงดุลและคานอำนาจ รวมถึงการตรวจสอบจากรัฐสภาซึ่งเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติหรือรัฐบาลซึ่งเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจบริหารหรือโดยทางการเมืองด้วย



1.3 หลักความเป็นอิสระของตุลาการ

หลักความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการเป็นส่วนหนึ่งของหลักการแบ่งแยกอำนาจ และถือเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชนตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (universal declaration of human rights) ด้วย มีเนื้อหาสำคัญ คือ การที่ฝ่ายตุลาการจะต้องไม่อยู่ภายใต้อำนาจการบังคับบัญชาของฝ่ายอื่น เนื่องจากหากฝ่ายตุลาการจะต้องดำเนินการตรวจสอบหรือควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายใดแล้ว ฝ่ายตุลาการก็กลับอยู่ภายใต้อำนาจของฝ่ายนั้นเสียเองไม่มีความเป็นอิสระ บทบาทของฝ่ายตุลาการเช่นนี้จะไม่สามารถกระทำให้บรรลุผลได้เลย ความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) ความเป็นอิสระในเชิงสถาบัน (institutional independence) และ (2) ความเป็นอิสระในเชิงปัจเจกบุคคล (individual independence)

1.3.1 ความเป็นอิสระในเชิงสถาบันเป็นการพิจารณาฝ่ายตุลาการในฐานะสถาบันที่ใช้อำนาจตุลาการซึ่งเป็นอำนาจอธิปไตยในระนาบเดียวกันกับฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ โดยที่แต่ละฝ่ายเป็นอิสระในการใช้อำนาจปราศจากการแทรกแซงของฝ่ายอื่น ความเป็นอิสระในเชิงสถาบันจึงหมายถึงการที่องค์กรตุลาการเป็นอิสระจากองค์กรบริหารและองค์กรนิติบัญญัติ รัฐจะต้องประกันความเป็นอิสระไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายและสถาบันต่าง ๆ จะต้องเคารพและปฏิบัติตามหลักดังกล่าว

1.3.2 ความเป็นอิสระในเชิงปัจเจกบุคคลเป็นการพิจารณาฝ่ายตุลาการในฐานะปัจเจกชน โดยที่ผู้เป็นตุลาการจะต้องสามารถพิจารณาตัดสินคดีได้โดยอิสระ ปราศจากความกลัวต่อผลร้ายหรือกาแ่ก่แค้นที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินคดี ตุลาการจะต้องพิจารณาตัดสินคดีตามหลักกฎหมายเท่านั้น ซึ่งหมายถึงการที่ผู้พิพากษา อัยการ ตลอดจนทนายความจะต้องสามารถทำหน้าที่ของตนเองได้โดยปราศจากการรังควานหรือคุกคามใด ๆ

1.4 หลักความเสมอภาค

หลักความเสมอภาคเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ได้รับการรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญ กล่าวคือเป็นหลักที่ยอมรับว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความเท่าเทียมกันและห้ามมิให้รัฐในฐานะที่เป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจปกครองเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นในทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ความสำคัญอีกประการหนึ่งของหลัก ความเสมอภาคคือเป็นหลักที่ควบคุมมิให้รัฐใช้อำนาจอธิปไตยตามอำเภอใจ การกระทำของรัฐที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลหากเป็นการเลือกปฏิบัติด้วยการให้ประโยชน์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลใดโดยเฉพาะ รัฐจะต้องสามารถให้คำอธิบายอันสมเหตุสมผลได้ว่า เพราะเหตุใดจึงดำเนินการ

เช่นนั้น หากเหตุผลที่ไม่สามารถรับฟังได้ อาจแสดงให้เห็นได้ว่ารัฐกำลังใช้อำนาจอธิปไตยตามอำเภอใจและเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลด้วยความไม่เป็นธรรม

2. ปัญหาที่พบ

จากการศึกษาพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498 และกฎบังคับที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัญหาซึ่งแยกประเด็นได้ดังนี้

2.1 ความเหมาะสมของเขตอำนาจศาลทหาร

เมื่อพิจารณาแล้วการที่ทหารซึ่งเป็นบุคคลที่มีสถานะบทบาทหน้าที่การงานเป็นทหาร ก็ยังมีสถานะเป็นพลเมืองไทยอยู่ในขณะเดียวกัน ถือเป็นประชาชนไม่แตกต่างจากประชาชนโดยทั่วไป การที่บุคคลผู้ใดที่เป็นทหารกระทำความผิดอาญาเดียวกันกับพลเรือนและจะต้องได้รับการพิจารณาด้วยกฎหมายเดียวกัน แต่ถูกดำเนินกระบวนการยุติธรรมในศาลต่างกัน ถือเป็นสิ่งที่สำคัญเหมือนกัน แต่ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ย่อมเป็นความไม่เสมอภาค ดังนั้น หากมีการกำหนดประเภทคดีซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลทหารเสียใหม่ ให้ศาลทหารในเวลาปกติมีอำนาจพิจารณาเฉพาะแต่คดีความผิดตามกฎหมายทางทหารหรือการสงครามเท่านั้น ก็จะสามารถทำให้ประชาชนได้รับความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวอาจมองว่าศาลทหารไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแยกออกจากต่างหากจากศาลยุติธรรม เนื่องจากศาลยุติธรรมก็สามารถที่จะพิจารณาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหารได้เช่นกันแล้วจะทำให้มองว่าการที่มีศาลทหารอยู่นั้นเป็นการไม่จำเป็น แต่หากมองว่าศาลทหารยังมีความจำเป็นที่จะต้องดำรงอยู่และต้องแยกออกจากต่างหากจากศาลยุติธรรมแล้ว ก็เป็นการสมควรที่จะกำหนดให้ศาลทหารมีเขตอำนาจศาลเฉพาะสำหรับประเภทคดีที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาทางทหาร โดยไม่ให้มีเขตอำนาจไปทับซ้อนกับคดีอาญาประเภทเดียวกันที่ประชาชนซึ่งเป็นพลเรือนจะต้องถูกพิจารณาในศาลยุติธรรม และไม่ให้ประชาชนซึ่งเป็นทหารจะต้องถูกพิจารณาคดีลักษณะเดียวกันในศาลทหาร เนื่องจากเพียงมองว่าประชาชนคนดังกล่าวมีสถานะในการประกอบอาชีพเป็นทหารเพียงเท่านั้น เพื่อให้บุคคลที่มีสาระสำคัญเป็นประการเดียวกัน คือเป็นประชาชนไทย ซึ่งได้กระทำความผิดอาญาประเภทเดียวกัน ต้องถูกดำเนินคดีอาญาในกระบวนการยุติธรรมของศาลเดียวกัน อันจะสอดคล้องกับหลักความเสมอภาคภายใต้รัฐธรรมนูญ

2.2 หลักการการแต่งตั้งตุลาการทหารในศาลทหารของไทย

หลักเกณฑ์การเข้าสู่ตำแหน่ง ถือเป็นด้านแรกของการควบคุมมาตรฐานความยุติธรรม ซึ่งในกรณีศาลยุติธรรมกับศาลปกครองนั้นมีลักษณะช่องทางของการเข้าสู่ตำแหน่งทั้งหมด 3 ช่องทาง ได้แก่ การสอบคัดเลือก การทดสอบความรู้ การคัดเลือก โดยจะมุ่งเน้นการใช้วิธีการสอบคัดเลือกเป็นหลัก ซึ่งการสอบคัดเลือกมีข้อดีในการจำแนกความแตกต่างระหว่าง



บุคคลที่มีความสามารถเหมาะสมกับบุคคลที่ขาดคุณสมบัติได้ โดยที่วิธีการสอบคัดเลือกมีได้หมายความว่าเพียงแต่การสอบแข่งขันเท่านั้น หากแต่ยังหมายรวมถึงการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบ ซึ่งเป็นด่านแรกแห่งการคัดกรองคุณสมบัติด้วย แต่สำหรับกรณีศาลทหารกลับมีเพียงช่องทางการคัดเลือกเท่านั้น ไม่มีการสอบคัดเลือกหรือการทดสอบความรู้เป็นขั้นตอนก่อนการเข้าสู่ตำแหน่งตุลาการในศาลทหารแต่อย่างใด ทำให้อาจเกิดความไม่ประสิทธิภาพในการคัดกรองบุคลากรที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ตุลาการในศาลทหารได้

ในปัจจุบันการคัดกรองบุคลากรในการเข้าสู่ตำแหน่งตุลาการในศาลทหารนั้นยังมีความด้อยประสิทธิภาพและเปิดกว้างให้ผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุลพินิจในการคัดเลือกได้มากจนเกินไป โดยหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ไม่ได้มีการทดสอบความรู้ของผู้ที่จะเข้าสู่ตำแหน่งเพื่อจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีความสามารถเหมาะสมกับบุคคลที่ขาดคุณสมบัติได้หรือการสัมภาษณ์ เพื่อให้สามารถทราบคุณลักษณะของผู้ที่จะเข้าสู่ตำแหน่งซึ่งขั้นตอนการคัดกรองอื่นก่อนหน้านี้ไม่สามารถตรวจสอบหรือจำแนกได้ หรือเป็นการเปิดช่องว่างให้ผู้บังคับบัญชาสามารถเลือกบุคคลที่ต้องการให้ดำรงตำแหน่งตุลาการเข้ามาเป็นตุลาการศาลทหารได้ง่าย แม้บุคคลผู้นั้นอาจจะไม่ได้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งตุลาการ หรืออาจเป็นการแทรกแซงอำนาจของตนเข้าสู่ศาลทหารผ่านการแต่งตั้งตุลาการได้ขัดต่อหลักความยุติธรรมและหลักความเป็นอิสระของตุลาการ ซึ่งการที่ตุลาการเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการและศาลทหารเป็นองค์กรฝ่ายตุลาการ แต่การคัดเลือกบุคคลมาทำหน้าที่ตุลาการกลับเป็นอำนาจของคณะกรรมการตุลาการทหารหรือผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารภายใต้กระทรวงกลาโหม จึงเป็นการขัดต่อหลักการแบ่งแยกและมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์การแต่งตั้งตุลาการในศาลทหาร เพื่อไม่ให้มาตรฐานคุณสมบัติของตุลาการในศาลทหารด้อยไปกว่ามาตรฐานของตุลาการหรือผู้พิพากษาในศาลอื่น และเพื่อป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจของผู้บังคับบัญชาในการแต่งตั้งตุลาการ อีกทั้งเพื่อให้เกิดความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกับประชาชนไม่ว่าจะเป็นพลเรือนหรือทหารก็ตาม

2.3 ความเป็นอิสระของตุลาการทหารในศาลทหารของไทย

ศาลทหารเป็นหน่วยงานหนึ่งในองค์กรฝ่ายบริหาร คือ กรมพระธรรมนูญ ซึ่งสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กระทรวงกลาโหม โดยบุคลากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมของศาลทหาร ไม่ว่าจะเป็นตุลาการทหาร อัยการทหาร ทนายทหาร จำศาล เจ้าหน้าที่เรือนจำ ก็จะเป็นทหารซึ่งมีสังกัดทั้งหมด จึงอาจไม่ได้มีความเป็นอิสระอย่างแท้จริงในการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อได้ศึกษาหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ แล้ว พบว่าตามหลักความเป็นอิสระของตุลาการนั้น องค์กรฝ่ายตุลาการจะต้องไม่อยู่ภายใต้อำนาจการบังคับบัญชาขององค์กรฝ่ายอื่น เนื่องจากหากฝ่ายตุลาการจะต้องดำเนินการตรวจสอบหรือควบคุมการใช้อำนาจขององค์กร

ฝ่ายใดแล้ว องค์การฝ่ายตุลาการกลับอยู่ภายใต้อำนาจของฝ่ายนั้นเสียเองไม่มีความเป็นอิสระ บทบาทขององค์การฝ่ายตุลาการเช่นนี้จะไม่สามารถกระทำให้บรรลุผลได้ เมื่อได้เปรียบเทียบกับ ลักษณะของศาลทหารจึงพบปัญหาว่า ศาลทหารเป็นองค์การฝ่ายตุลาการที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของกรมพระธรรมนูญ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็น องค์การฝ่ายบริหารที่มีภารกิจหน้าที่ในการป้องกันประเทศและมีอำนาจบังคับบัญชากองทัพไทย การที่ศาลทหารมีเขตอำนาจในการพิจารณาเหนือทหารด้วยกัน จึงเป็นกรณีที่ศาลทหารย่อมมี ปัญหาด้านความเป็นอิสระและอาจไม่สามารถบรรลุผลในการอำนวยความยุติธรรมได้ และการ ที่ศาลทหารซึ่งเป็นองค์การฝ่ายตุลาการที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาบริหารด้วยอีกทอดหนึ่งสามารถใช้ อำนาจตุลาการได้โดยลำพัง ก็อาจเกิดการใช้อำนาจตามอำเภอใจได้ จึงจำเป็นที่จะต้อง การกลไกในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจของศาลทหาร

อภิปรายผล

การพิจารณาถึงปัญหาเกี่ยวกับตุลาการศาลทหารก็จะต้องพิจารณาถึงปัญหาเกี่ยวกับ ศาลทหารประกอบกันด้วย เนื่องจากตุลาการทหารและศาลทหารมีความเกี่ยวพันกันอย่าง ใกล้ชิด ซึ่งเมื่อได้ทำวิจัยแล้ว พบว่าตุลาการศาลทหารมีปัญหาความไม่ชอบด้วยหลักกฎหมาย หลายประการ อันเนื่องมาจากลักษณะขององค์การและบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดย การวิจัยเรื่อง “ปัญหาเกี่ยวกับตุลาการศาลทหาร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเสนอแนวทาง ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเขตอำนาจศาลทหาร เพื่อศึกษาและเสนอ แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการแต่งตั้งตุลาการทหาร และเพื่อศึกษาและ เสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับความเป็นอิสระของตุลาการทหาร ซึ่งสามารถ อภิปรายผลการวิจัยในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

1. ศาลทหารมีเขตอำนาจศาลในการพิจารณาคดีอาญาบางประเภทที่ทับซ้อนกับเขต อำนาจของศาลยุติธรรม โดยบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารซึ่งกระทำความผิดอาญาจะต้องถูก พิจารณาโดยศาลทหาร ส่วนบุคคลทั่วไปซึ่งไม่ได้อยู่ในอำนาจศาลทหาร หากกระทำความผิด อาญาจะถูกพิจารณาโดยศาลยุติธรรม ทั้งที่บุคคลทั้งสองประเภทต่างเป็นประชาชนชาวไทย เหมือนกัน (ภาคภูมิ โกกะอินทร์, 2549) กรณีจึงเป็นการที่บุคคลผู้เป็นประชาชนชาวไทย เหมือนกัน กระทำความผิดอาญาในลักษณะหรือประเภทเดียวกัน แต่กลับถูกพิจารณาคดีโดย ศาลต่างกัน ถือเป็นความไม่เสมอภาคภายใต้รัฐธรรมนูญ (มานิตย์ จุมปา, 2550)

2. ตุลาการทหารมีที่มาจากการแต่งตั้งโดยผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการตุลา การทหาร แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง ผู้บังคับบัญชาเหนือตนหรือข้าราชการ ระดับที่สูงกว่า และมีการบังคับบัญชาตามสายงานและมีแบบธรรมเนียมทหารเป็นกรอบการ ประพฤติปฏิบัติตน ทำให้ตุลาการทหารมีขาดความมีอิสระในการพิจารณาคดี อาจเกิดการ



พิจารณาของตุลาการทหารที่เป็นไปด้วยความกลัวต่ออำนาจของผู้บังคับบัญชาหรือเป็นไปตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา ขัดต่อหลักความเป็นอิสระของตุลาการ (Office of the High Commissioner for Human Rights, 2003)

3. การที่ตุลาการทหารอยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาในกระทรวงกลาโหมที่เป็นฝ่ายบริหาร ทำให้ศาลทหารมีสภาพเป็นองค์กรที่เป็นฝ่ายตุลาการและยังเป็นฝ่ายบริหารด้วย จึงเป็นกรณีที่รวบองค์กรบริหารและตุลาการเข้าด้วยกัน ผู้มีส่วนร่วมการดำเนินกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าจะเป็นตุลาการ โจทก์ จำเลย หรือผู้มีอำนาจสั่งคดี ล้วนแล้วแต่อยู่ภายใต้องค์กรทหาร อีกทั้งศาลทหารสามารถใช้อำนาจตุลาการได้ด้วยตนเอง โดยปราศจากการคานอำนาจโดยองค์กรที่ใช้อำนาจฝ่ายอื่นเลย อาจทำให้ศาลทหารมีโอกาสที่จะเกิดการใช้อำนาจโดยอำเภอใจ (ฤทธิภูมิ กัลป์ยานภัทรศิษฐ์, 2559) หรืออาจถูกแทรกแซงโดยผู้บังคับบัญชา (ทวีป มหาสิงห์, 2563) ถือเป็นการขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจ (ถาวร เกียรติทับทิว, 2546)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาของผู้เขียนในเรื่องดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงขอสรุปและเสนอแนะบางประการเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบศาลทหารในประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้เขียนเห็นว่า 1.) เมื่อพิจารณาเขตอำนาจศาลทหารแล้ว จะพบว่าศาลทหารมีเขตอำนาจเหนือคดีอาญาที่จำเลยเป็นทหาร แต่คดีอาญาที่ไม่ใช่คดีอาญาตามกฎหมายทหารนั้น โดยปกติแล้วศาลยุติธรรมที่เป็นศาลพลเรือนก็มีเขตอำนาจพิจารณาคดีในลักษณะดังกล่าวอยู่แล้ว ทำให้การที่จำเลยมีสถานะทางอาชีพเป็นทหารส่งผลให้ได้รับการพิจารณาในศาลต่างหากกับประชาชนโดยทั่วไปทั้งที่ทหารก็ถือเป็นพลเมืองเช่นกัน จึงเป็นการขัดต่อหลักความเสมอภาค จึงควรปรับแก้เขตอำนาจของศาลทหารตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498 มาตรา 13 ให้เหมาะสมโดยการให้ศาลทหารมีเขตอำนาจเฉพาะแต่คดีอาญาทหาร หรือคดีตามกฎหมายทางการทหาร หรือการสงครามเท่านั้น และแก้ไขมาตรา 16 โดยไม่แบ่งเขตอำนาจศาลด้วยประเภทของบุคคลอีกต่อไป แทนที่เนื้อหาตามบทบัญญัติเดิม เนื่องจากศาลทหารสมควรที่จะมีความเชี่ยวชาญในคดีทางการทหารหรือการสงคราม จึงเหมาะสมที่จะมีเขตอำนาจคดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทหารหรือการสงคราม จึงไม่ควรนำคดีอาญาในลักษณะอื่นที่อยู่ในเขตอำนาจศาลยุติธรรมมาพิจารณาในศาลทหาร เพื่อเป็นหลักประกันในมาตรฐานความยุติธรรมและความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม 2.) เมื่อนำหลักการแบ่งแยกอำนาจมาพิจารณาโครงสร้างของศาลทหารที่เป็นองค์กรฝ่ายตุลาการที่อยู่ภายใต้กรมพระธรรมนูญ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กระทรวงกลาโหมที่เป็นองค์กรฝ่ายบริหารแล้ว จะพบว่ามีปัญหาการทับซ้อนกันของอำนาจตุลาการและอำนาจบริหาร และสะท้อนให้เห็นปัญหาการใช้อำนาจตุลาการโดยศาลทหารที่อาจถูกการแทรกแซงโดยผู้บังคับบัญชาผ่านการคัดเลือกและแต่งตั้งตุลาการซึ่งเป็น

ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชา หรือผ่านอำนาจตามสายการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจ และหลักความเป็นอิสระของตุลาการ อีกทั้งการที่ศาลทหารใช้วิธีการคัดเลือกโดยที่ไม่มีการสอบคัดเลือกหรือทดสอบความรู้ก่อนจะทำการเลือกตัวบุคคลที่เหมาะสมแก่การดำรงตำแหน่งตุลาการ อาจทำให้ได้มาซึ่งตุลาการทหารที่ไม่มีคุณสมบัติหรือความรู้ความสามารถเหมาะสมแก่การเป็นตุลาการและส่งผลเสียต่อมาตรฐานความยุติธรรมได้ ดังนั้นจึงควรให้มีการสอบคัดเลือกหรือการทดสอบความรู้เสียก่อนที่จะมีการแต่งตั้งบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งตุลาการในศาลทหาร ซึ่งการสอบหรือทดสอบนี้ควรให้มีหน่วยงานใหม่ขึ้นเพื่อดำเนินการในส่วนนี้หรือมีการขอความร่วมมือจากองค์กรฝ่ายตุลาการอื่น ๆ เช่นการร่วมกันออกข้อสอบด้วย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการที่คณะกรรมการตุลาการทหารหรือผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการเป็นผู้ดำเนินการจัดสอบหรือออกข้อสอบด้วยตนเองโดยตรงจนอาจเกิดการแทรกแซงได้ เป็นการคานอำนาจในการแต่งตั้งตุลาการโดยองค์กรตุลาการอื่นอีกด้วย โดยการเพิ่มบัญญัติในพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498 เป็นมาตรา 11/2 ให้มีเนื้อหาตามข้อเสนอข้างต้น 3.) เนื่องจากตุลาการทหารเป็นข้าราชการทหารสังกัดกระทรวงกลาโหม อยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาของกรมกระธรรมนูญ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กระทรวงกลาโหม โดยปราศจากการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจโดยองค์กรฝ่ายอื่น จึงส่งผลให้ตุลาการทหารอาจใช้อำนาจโดยอำเภอใจหรือถูกแทรกแซงการพิจารณาด้วยการกดดันโดยอำนาจของผู้บังคับบัญชาให้ตัดสินใจคดีไปตามแนวทางนโยบายของผู้บังคับบัญชาหรือเกิดความเกรงกลัวต่ออำนาจของผู้บังคับบัญชา ทำให้ไม่สามารถอำนวยความยุติธรรมให้แก่จำเลยได้ ดังนั้นจึงควรให้มีบุคลากรทางกฎหมายจากภายนอกหรือผู้พิพากษาจากศาลยุติธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในองค์คณะศาลทหารในเวลาปกติ โดยแบ่งประเภทตุลาการศาลทหารออกเป็น 2 ประเภท คือตุลาการฝ่ายกฎหมาย กับตุลาการฝ่ายปกครอง ให้นายทหารเหล่าพระธรรมนูญผู้ผ่านการสอบคัดเลือกหรือการทดสอบความรู้ดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการฝ่ายปกครอง และให้แต่งตั้งบุคลากรทางกฎหมายจากภายนอก เช่น ผู้พิพากษาจากศาลยุติธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชากฎหมายที่ผ่านการสอบคัดเลือกหรือการทดสอบความรู้ดำรงตำแหน่งตุลาการฝ่ายกฎหมาย ประกอบกันเป็นองค์คณะ เพื่อให้พิจารณาคดีในศาลทหาร ซึ่งจะทำให้มีการถ่วงดุลและคานอำนาจของตุลาการศาลทหารได้ โดยการแก้ไขบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 28 และมาตรา 29 ให้มีเนื้อหาตามข้อเสนอข้างต้น



เอกสารอ้างอิง

- โฮเซ ไชตุณ. (2550). หลักการสากลว่าด้วยความเป็นอิสระและความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้พิพากษา หนายความและอัยการ : แนวทางสำหรับนักปฏิบัติลำดับที่ 1 ใน สมชาย หอมลออ. ความเป็นอิสระ. (23). เจนีวา: International Commission of Jurists .
- ถาวร เกียรติทิพย์. (2546). หลักการแบ่งแยกอำนาจและความสัมพันธ์ขององค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตยตามแนวคิดของมองเตสกีเออ. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 43(3), 155-185.
- ทวีป มหาสิงห์. (2563). การก่อรูป “ทฤษฎีความยุติธรรม” ของจอห์น รอลส. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 11(ฉบับเพิ่มเติม). 11-17.
- พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร. (2498). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 72 ตอนที่ 83 หน้า 1415 (18 ตุลาคม 2498).
- ภาคภูมิ โภกะอินทร์. (2549). หลักความเสมอภาคในระบบกฎหมายไทย. ใน วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ม.ล. ชาญโชติ ชมพูนุท. (2556). ทฤษฎีสัญญาประชาคม. เรียกใช้เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2565 จาก http://www.thaiihdc.org/web/index.php?option=com_content&view=article&id=424:556-06-10-05-19-41&catid=4:2557-06-25-06-55-40&Itemid=23
- มานิตย์ จุมปา. (2550). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี. พรีนท์ (1991) จำกัด).
- ฤทธิภูมิ กัลป์ยานภักดิ์. (2559). การถ่วงดุลและตรวจสอบฝ่ายตุลาการในระบบกฎหมายไทย. ใน ดุษฎีนิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Office of the High Commissioner for Human Rights. (2003). in cooperation with the International Bar Association, Professional Training Series No.9: Human Rights in the Administration of Justice A Manual on Human Rights for Judges, Prosecutors and Lawyers. Retrieved January 26, 2023, from <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/training9Titleen.pdf>